GAZETA KRAKOWSKA

Nro 5.

Z KRAKOWA DNIA 17. STYCZNIA 1813 Roku W NIEDZIELĘ.

Wypis z Protokołu Sekretaryatu Stanu W Pałacu Naszym w Dreznie d. 14go miesiąca Grudnia roku 1812.

FREDERYK AUGUST

z Bożey Łaski Król Saski, Xżę Warszawski &c. &c.

Chcąc wyiaśnic wielkie wątpliwości wynikłe względem dóbr Pojezuickich, późniey za dyplomatami Królewskiemi na posiadanie prawem dziedzictwa, pod obowiązkiem opłacania z nich, rocznego dochodu na fundusz publiczney Edukacyi, Szlachcie rozdanych; — Zważaiąc, że dobra tego rodzaiu żadnym późnieyszym rządowym aktem nie zostały uwolnione od obowiązkow i warunkow ustanowionych Konstytucyami, na mocy których nadanie tych dóbr nastąpiło; Zważywszy do tego, że też dobra dzieląc z narodowemi dobrami onychże naturę, art. 1712 Kodexu Napoleona nie dozwala naprzeciw ważności konstycyy i warunkow wyżey wspomnianych, a do ich posiadania przywiązanych, zastosowac przepisow tegoż Kodexu o dzierżawach i innych tranzakcyach między partykularnemi; — Po wysłuchaniu Naszey Rady Stanu, postanowiliśmy i stanowiemy:

Art. 1. Uiszczenie opłat na Edukacyą publiczną przeznaczonych, z dóbr dawniey do zgromadzenia Jezuitow należących, i o dopełnienie wszelakich obowiązków przepisanych Konstytucyami Seymow 1775, 1776, 1788, i 1793, na mocy których Dyplomata Królewskie na posiadanie tych dóbr prawem dziedzictwa nadane zostały, będzie postępowane sposobem administracyynym przeciwko ich posiedzicielom, na rzecz funduszow Edukacyynych, iako składaiących część dóbr Narodowych.

Art. 2. Posiedziciele dóbr Pojezuickich, sądzący się bydź pokrzywdzonemi w swoich prawach przez postępowanie w poprzedzaiącym artykule wskazane, mieć będą wolną drogę udania się z zaskarżeniem do Rad Prefekturalnych, z odwołaniem się do Rady Stanu. — Jednak żadna iakażkolwiek oppozycya, ani nawet odwołanie się do Rady Stanu, nie może mieć skutku zawieszaiącego exekucyą, chybaby cała zaległa należytość, lub kwity na wypłaconą zostały złożone, albo gdyby Rada Stanu z innych ważnych przyczyn uznała potrzebę zawieszenia exekucyi.

Art. 3. Nie wolno notaryuszom publicznym, Konserwatorom hipotek, iako też Trybunałom i Sądom sporządzać, zalecać i przyymować do zapisu hipotecznego żadnych długow zaciągnionych na dobra Pojezuickie.

Art. 4. Spory wydarzyć się mogące z wierzycielami o ważność i skutki hipotek, przedtem na dobrach Pojezuickich zapisanych, mogą bydź wnoszone do Sądow

zwyczaynych, które to Sądy nie będą jednak mogły wstrzymać, zawiesić i przeszkodzić postępowaniu, jakie nastąpić może sposobem exekucyi administracyyney w skutku artykułow 1 i 2 ninieyszego Dekretu.

Dopełnienie ninieyszego Dekretu, Naszym Ministrom Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych zalecamy, którem w Dzienniku Praw ma bydź umieszczony.

(Pod.) *Frederyk August.*

(L.S.) Przez Króla;
Minister Sekr. Stanu
Stanisław Breza.

Zgodno z orygi.
Felix Łubieński,
Minister Sprawie.

Zgodno z orygin.
Minister Sekr. Stanu
Stanisław Breza.

Ant. Joneman, Kon. Ministeryi.

ODEZWA

Do Obywatelow i Mieszkańcow Departamentu Krakowskiego, i iego Stolicy Miasta Krakowa.

Kommissya Dobroczynności Administracyi Lazaretowey.

Liczba chorych pomiędzy jeńcami Moskiewskiemi pomnażaiacą codziennie lazaret nie opatrzony w żadne rekwizyta i potrzeby zwrociła troskliwą uwagę JW. Prefekta, ażeby i cierpiącey ludzkości pomoc przynieść, a razem Departament i iego Stolicę, od niebezpieczeństwa zarazy (któraby z niedostatecznego opatrzenia lazaretow wyniknąć mogła) ocalić.

W tym celu ustanowił JW. Prefekt Kommissyą Administracyą lazaretową, polecaiąc Jey staranie o wszelkich lazaretu potrzebach.

Kommissya rzeczona przyiąwszy tak święte obowiązki przy naygorliwszych chęciach nie zdołałaby uczynić zadosyć swemu powołaniu, gdyby od serc dobroczynnych wspierana nie była. Pełna wiec naywiększego zaufania, że Przezacni Obywatele i Mieszkańcy Departamentu i iego Stolicy przyłożyć się raczą, do tego litości dzieła, odzywa się z pewnością niezawodnego skutku.

Przezacni Obywatele! Odezwa ninieysza ma za cel dobro ludzkości, a ta iest Waszą panuiącą cnotą. Niech uzbroiony nieprzyiaciel drży przed meżnym Krakowianinem, lecz jeniec i chory niechay z wdzięcznością iego dobroczynną całuie rękę. Pałaymy zemstą przeciwko gwałcicielom swobod naszych, a otwieraymy serca dla zwyciężonych. Te dwie namiętności wspaniałe tylko dusze iednoczyć umieią.

Naypilnieysze lazaretu potrzeby są: Lekarstwa dla chorych, na które gotowych potrzeba pieniędzy. Do przyymowania pieniężney składki z ofiar, upoważniła Kommissya W. Woyciecha Bartynowskiego Członka Kommissyi przy ulicy Grodzkiey pod liczbą 200 w Krakowie mieszkaiącego.

Po lekarstwach ważnym przedmiotem dla chorych iest pościel, iako to: sienniki, poszewki, prześcieradła, koszule, koce na przykrycie. Octy, wino choćby i kwaskowate, kasza na kleik, świce lub łuy na lampy, i tym podobne effekta. — Do przyymowania takowych, iest upoważniony od Kommissyi Członek Jey W. JX. Jerzy Mieroszewski, przy ulicy Franciszkanach pod liczbą 220 mieszkaiący.

Kommissya iest pewną wszelkiey pomocy i ratunku, lecz potrzebnie spiesznego. Moment każdy iest drogi dla cierpiących; serca czułe nie wymagaią żadnych pobudek do dobrze czynienia. Nieszukaią żadney nagrody, bo tę w własnym przekonaniu znayduią. Jeniec z brzegu śmier

ci życiu powrocony, uwielbiać będzie Imiona dobroczynnych i w nayodległeyszą północ poniesie sławę wspaniałego Narodu. W Krakowie d. 11 Stycznia 1813.

J. Badeni, Prezyduiący.

Do tylu patryotycznych czynow, których Obywatele Departamentu Krakowskiego nieustannie daią dowody, a które aby ogłoszonemi nie były, skromność Obywatelska sobie wyprosiła, należy także policzyć następuiące:

1) W. Roch Waligorski Podsędek Ptu Olkuskiego zasłużony w kampaniach roku 1792 i 1794. Officer, w Randze Maiora obowiązki pełniący, dziś na odgłos że Oyczyzna potrzebuie obrony, dalsze swe w zawodzie woyskowym ofiarował usługi. Ten gorliwy Urzędnik i Obywatel godny mianować się prawdziwym Oyczyzny Synem, zostawia w domu żonę i ośmioro dzieci. — Prefekt przekonany iest, że prawy Rodak doniesienie to z roztrzewnieniem czytać będzie, nie może albowiem upaść ten Narod, w którym podobni znayduią się Obywatele.

2) Podobnego poświęcenia się dał dowód Ur. Wyrzykowski, Leśniczy Lasow Narodowych, który po 4 w Randze Porucznika odbytych kampaniach, dziś strożem Lasow Rządowych ustanowiony, porzuca tę posadę, aby woyskowo ieszcze raz piąty służyć Oyczyznie.

Takowe czyny udowodniaiące Szlachetność umysłu Narodowego, Prefekt za chlubę sobie poczytuie, do publiczney podać wiadomości. W Krakowie d. 12 Stycznia 1813.

Wodzicki, Prefekt.

Wroński, S. J.

Z Warszawy d. 9 Stycznia.

Zagaienie posiedzenia Towarzystwa Królewskiego Warszawskiego Przyiacioł Nauk, przez JW. Staszica Radcę Stanu, Prezesa tegoż Towarzystwa d. 7 Stycznia.

"Z zapytań dawniey przez Towarzystwo z wyznaczeniem nagrod dla publiczności podanych, które ieszcze dostatecznie rozwiązanemi nie były, pozostaią na rok następny:

"Nagroda temu, kto naydoskonaley napisze Trajedyą, a która pod sąd Towarzystwa poddana, uwienczoną zostanie. Warunek, aby rzecz wyięta była z dziejow narodowych.

"Pozostanie także ieszcze na rok ieden nagroda, medal złoty dla tego, kto sposób wyprawy skór przez Seguina do Polski zaprowadzi z tą doskonałością, do iakiey on już doszedł w kraiach Niemieckich, we Francyi i w Anglii.

"Nadto, przydaie Towarzystwo trzecie nowe zapytanie:

Jakiemi się putami Hetmanowie Wielcy i Podskarbiowie Wielcy doszli w Polsce do tego stopnia, iż iedni rząd woyska, drudzy rząd skarbu zupełnie ogarnęli.

"Dyssertacya takowa na dowodach konstytucyynych i historyczno krytycznych ugruntowaną bydź powinna. Czas do odpowiedzi wyznaczony, w roku 1814, miesiąc Styczeń.

"Nagrodą medal czerwonych złotych trzydzieści ważący.

"Nagrodę taką składa w ręce Towarzystwa Mąż tak w narodzie naszym szanowny, Senator, który mimo tylu prac publicznych, iakiemi obarczony stoiąc przy sterze Rady, Rządu i wychowania kraiowego, przecież stały w obowiązkach w Towarzystwie przyiętych, od pierwszego zakładu Zgromadzenia gorliwy Członek nietylko uczonemi dziely, czego tylokrotnym

świadkiem publiczność, ale jeszcze Towarzystwo, bez naymnieyszego funduszu będące, wspiera swoiemi ofiary.

" Maiąc mowić o naszych w tem półroczu pracach, nie mogę pominąć straty, którą Towarzystwo poniosło przez śmierć Alexandra Potockiego Ministra Policyi, Jana Łuszczewskiego Ministra Spraw Wewnętrnych i Alex. Xcia Sapiehy. Poda Towarzystwo potomności ich publiczne cnoty, ich naukowe dzieła, i ich w tem Zgromadzeniu zasługi. Ja tu przynaymniey krotko oddam cześć szanowney ich wśród nas pamięci.

" Pierwszy pracował użytecznie w Towarzystwie przyiacioł nauk, dopokąd mu tylko zatrudnienia Urzędu pozwalały. Swiadkiem w Roczniku Zgromadzenia iego rozprawy o Rolnictwie na doświadczeniach do kraiu naszego zastosowanych zasadzone. On przysposobił w oyczystym ięzyku ważne dzieło o ziemiopłodach uczonego Pikteta.

" Jan Łuszczewski był naczelnikiem oświecenia publicznego, i szczególniey sprzyiał Towarzystwu przyiacioł nauk. Dyaryusz wiekopomnego w dzieiach Polakow Konstytucyynego Seymu, iego pracą zebrany, iego ręką spisany, zbogaca zbior rękopism Zgromadzenia.

" Alexander Sapieha użytecznie pracował w wydziale umieiętności. Posiadał wiele wiadomości w Chemii. Pierwszy ułożył w kraiu naszym porownanie miar i wag; zwiedził, naybliżey z Sławian, pobratyńczy z nami ród Illiryyski; zostawił ciekawy o nim opis, częścią iuż wydrukowany, częścią ieszcze w rękopiśmie; zbogacił bibliiotekę Towarzystwa przeszło sześciu tysiącami książek, i na pomnożenie tego zbioru pięć tysięcy rocznego dochodu zapisał na Starostwie Preńskiem.

" Szanowne cienie, nadwczesną stratę waszę czuie dotkliwie Towarzystwo Królewskie. Wasze w tem Zgromadzeniu prace, wasze tu dary, są pracą i ofiarą użytkowi narodu poświęcone. Towarzystwo Królewskie starannie zachowa, i poda ie potomności, z niemi przeydzie do niey imion waszych wieczna pamięć i cześć.

" Wydział Nauk pięknych zatrudniał się w tem półroczu dopełnieniem opisu Medalow Polskich. Dzieło to ułożył cney pamięci Biskup Albertrandi. Lecz rękopism iego nie obeymował Medalow pod panowaniem Stanisława Augusta wydanych. To staraniem Towarzystwa dopełnione zostało. Zbiór ten w dzieiach naszych tak ważny, iest teraz zupełnie ukończony. Do wydania go drukiem potrzebuie tylko funduszu.

" Pieśni historyczne iuż dawniey ukończone i na zapis publiczności podane, dotąd z druku wyyść nie mogły, gdyż ryciny blach do obrazkow ieszcze nie są wszystkie ukończone, chociaż ciągle tą pracą przez rok cały zaymuią się naydoskonalsi artyści w Dreznie.

" Wielkie dzieło historyi Narodu rozebrane przez uczonych rodakow i przez Członki Towarzystwa, iuż częściami wygotowane, zatrudnia tenże Wydział. Panowanie Zygmunta III. przez kollegę Niemcewicza, i panowanie Kazimierza IV. przez Xiędza Krajewskiego iuż napisane, i pod rozwagę Towarzystwa oddane zostały.

" Wzywa Zgromadzenie innych pracą tą zaiętych pisarzy, aby rownież panowania na siebie przyięte, chociaż częściami, skoro ukończą, Towarzystwu udzielali, albo przynaymniey o postępie swoiey pracy, i o czasie, w którym ukończoną bydź może, donieśli

"Wydział umieiętności wyznaczył, pod przewodnictwem swego zacnego Prezesa Bergonzoniego, oddzielną Deputacyą z uczonych lekarzy. Tey szczególnieyszem zatrudnieniem będzie zbierać uwagi nad chorobami kraiowi naszemu właściwszemi; dochodzić ich przyczyn, wyszukiwać środki dla tych przyczyn zniszczenia, odkrywać i ogłaszać naypewnieysze, do ich leczenia sposoby.

"Wzywa przeto Towarzystwo Królewskie osoby tym chorobom podległe, aby się do tey Deputacyi zgłosiły; wzywa rownież wszystkich uczonych lekarzy, maiących względem takowych chorob iakie pewne dostrzeżenia, aby te pomienioney Deputacyi udzielać chcieli.

"Tenże Wydział umieiętności zatrudniał się doświadczeniami wyrabiania cukru z kartofli i z pszenicy. Szczegolnieyszym zamiarem tey pracy Wydziału było, aby tę robotę tak od wszelkiego szkodliwego wypadku zapewnić, i aby ią tak łatwą uczynić, iżby się upowszechnić i prawie częścią domowego gospodarstwa stać mogła. By każdy iak teraz pali z rożnego ziarna wodkę, tak bądź dla potrzeby domowey, bądź dla sprzedaży mogł wyrabiać z kartofli lub z krochmalu pszennego, ieżeli nie cukier krysztalizowany, to przynaymniey syrop i melissę cukrową.

"Przysłany został Towarzystwu w tymże czasie syrop cukrowy z kartofli wyrobiony przez obywatela Treskow; ale nie był przyłączony sposob, iakiego użyto. Przeto nie może Towarzystwo względem tego udzielić temu samemu obywatelowi żadnych swoich uwag.

"Prefekt Departamentu Krakowskiego, gorliwy o wszystko, cokolwiek się tycze oświecenia i kunsztow w Departamencie iego, przesłał Towarzystwu użyteczne prace Markowskiego, Professora Chemii i Dziekana Wydziału Lekarskiego w Akademii Krakowskiey. Ten uczony z pożytkiem dla kraiu, w przytomności wyznaczoney od Prefekta Kommissyi, wyrabiał z krochmalu pszennego syrop i melissę cukrową. Sposob przez niego użyty został Towarzystwu udzielony. Wydział umieiętności uznał go za dobry i łatwy. Przesłał niektóre nad nim uwagi. Uwielbia zamysł założenia w Krakowie fabryki wyrabiania tym sposobem z pszenicy cukru. Oby obywatele wspierali te chęci szanownego naczelnika swego Departamentu i użyteczne prace uczonego Professora i Dziekana Szkoły Głowney!

"Hoffman, dawniey zastępca Katedry fizyki w Szkole Głowney Krakowskiey, teraz Professor Technologii w Szkole Administracyyney Warszawskiey, podał pod rozwagę Wydziału umieiętności swoy sposob robienia farby zieloney, Brunświcką zwaney. Udzielone zostały temu uczonemu, względem farby do Towarzystwa przysłaney, niektóre uwagi ku udoskonaleniu iey służyć mogące.

"Z tegoż Departamentu Krakowskiego farbiarz Skrybinski, obywatel Krakowski, przesłał Towarzystwu swoie doświadczenia farby wyrabiania z naszego kraiowego Czerwcu, z porownaniem iey z farbą koszenilli; lecz nie przyłączył opisu swoich doświadczeń. — Te skoro Zgromadzeniu udzielone będą, nie omieszka Wydział przesłać mu swoich uwag, i zebranych, w tym przedmiocie, iuż przez wiele członkow, spostrzeżeń. — Tem bardziey wiadomość użytego sposobu w przesłanem farbowaniu iest Towarzystwu potrzebna, gdyż uważa Wydział znaczną słabość farb z czerwca wyprowadzonych przez

zacnego fabrykanta, w porownaniu ich z farbą koszenilli, i w porownaniu z farbą, iakiey pospolicie lud na Wołyniu używa z czerwcu do farbowania chustek, pasow i t. d.

" Porucznik Artylleryi Sapalski oddał pod rozwagę Wydziału umieiętności wypracowane przez siebie dzieło o Jeometryi opisowey. Przyiemnem było Towarzystwu pismo to odebrać, czytać i widzieć, iż rodak w wieku ieszcze tak młodym, i w czasie, gdy walczy w obronie oyczyzny, rozważa razem głębszey matematyki prawdy, i te ku użytkowi cywilnemu i woyskowemu stosuie.

" W Departamencie Lubelskim użytecznie dla kraiu pracuie nad rozmaitemi wynalazkami, w zamiarze udoskonalenia narzędzi i budowli gospodarskich, Budowniczy Departamentowy Hampel. Rozważał Wydział niektore prace iego, iako to: Tartak przenośny; — Piła do rznięcia drew przez iednę osobę używalna; — Stodoła wcale nowego składu; Suszarnia dla konopi i lnu, zabezpieczaiąca od ognia; Dachowka od zwyczayney większa, leksza, i niepotrzebuiąca bydź podrzucaną wapnem.

" Wszystkie te wynalazki znalazł Wydział użytecznemi. Uwielbia prace autora. Udziela mu niektóre swe uwagi, i zachęca razem, aby nie przestawał w tak chwalebnem przedsięwzięciu, i co wynalazł, doświadczeniem udoskonalał.

" Z tegoż Departamentu Lubelskiego z miasta Rubieszowa, mieszkaniec starozakonnego wyznania Abraham Stern, od wielu lat pracuiąc nad wynalazkiem Machiny Rachunkowey, którąby wszystkie cztery działania Arytmetyczne ziszczała, Machinę tę ukończył, i pod rozwagę Towarzystwa poddał. Wyznaczona Deputacya z Gutkowskiego, Szefa Korpusu Inżynierow, Wice-Dyrektora Korpusu Kadetow Inżynieryi, z Xiędza Dąbrowskiego, Professora Matematyki, i z Xiędza Bystrzyckiego, Professora Fizyki w szkołach Departamentowych Warszawskich, Członkow Królewskiego Towarzystwa. — Deputacya ta zdała o tym ciekawym wynalazku dokładny rapport. Uznała, iż gruntuie się na głownych zasadach Arytmetycznych, i zamiarowi swemu odpowiada zupełnie. Wszystkie cztery działania Arytmetyczne z wskazaniem nawet ułomkow dokładnie uiszcza. W rozmnażaniu i w dzieleniu prędzey, niż w pismiennicy rachubie, rezultata wydaie. — Już dawniey do ułatwienia czterech działań Arytmetycznych podane były rozliczne sposoby przez Rodera, Praila, Gruzona, a szczególniey przez Nepera. Sposoby te kończą się na tablicach, na laseczkach, iak to *bocilli Neperiani*. Mogą bydź tylko używane przez takie osoby, które dobrze posiadaią znaiomość rachunkow, i wszystkie potrzebuią ciągle uważney przytomności i natężenia. Przeciwnie do użycia Machiny przez Abr. Sterna wynalezioney niepotrzeba więcey tylko znaiomości liczb; a te ustawiwszy, Machina sama wydaie resultata, i o ukończeniu ich głosem dzwonka ostrzega. Jest to machina tego gatunku, iaką pierwszy wymyślił i ogłosił w roku 1642 sławny Pascal, nad iakim wynalazkiem poźniey pracowali Grillet, Schotti, Poleni, a osobliwie nieśmiertelnego imienia Leibnitz. Tego ostatniego wynalazek iest tylko w opisie przez niego samego podany, do zbioru uczonych wynalazkow i ciekawości w Berlinie pod tytułem Miscellanea. Machina zaś dla zbytniego skomplikowania i kosztu nie była udziałana.

" Machina Sterna iest prosta, iest iuż

w modelu wyexekwowana, iest w składzie swego mechanizmu od tamtych rożna, dość poiedyńcza, do zrobienia i używania łatwa, i pełna dowcipu.

"Autor iey pracuie teraz nad wynalazkiem machiny do wyciągania pierwiastkow.

"Winienem złożyć publiczne podziękowanie imieniem Zgromadzenia szanownym obywatelom i uczonym Mężom, którzy raczyli w tem półroczu swemi ofiary zbogacić składy tego Instytutu. Rektorowi Szkoły głowney Krakowskiey, Kustoszowi Koronnemu X. Sierakowskiemu za przesłanie do biblioteki swego wielkiego i kosztownego dzieła, pod tytułem: Architektura obeymuiąca wszelki gatunek murowania, i budowania; Piekarskiemu Prezesowi Sądu karzącego w Depart. Krakowskim i Radom. za ofiarowany Zbior Praw Polskich i W. X. Lit. od roku 1347 Seymu Wiślickiego do roku 1786, podług porządku sławnych Heynecyusza i Hepfnera ułożonych; Doktorowi filozofii Sołtykiewiczowi za przesłane do teyże biblioteki histöryi Akademii Krakowskiey; Doktorowi i Professorowi filozofii w Szkole głowney Felixowi Jarońskiemu za dzieła iego własne o filozofii wydane. Kollegom, Rektorowi szkoły Depart. Warsz. Lindemu, za złożony w Towarzystwie tom piąty Słownika; Niemcewiczowi za oddanie do teyże biblioteki klassycznego dzieła w historyi naturalney i opisu konchow morskich przez Martyniego; Szefowi Gutkowskiemu, za dar całego zbioru Dziennikow gospodarskich przez niego w Zamościu pisanych.,,

Z Paryża d. 28 Grudnia.

Onegday polował Cesarz w zwierzyńcu Marly. — Wczoray w wieczor zaszczycili NN. Cesarstwo obecnością swoią Cesarską akademiią muzyki (teatr wielkiey opery) gdzie dane było wyzwolenie Jerozolimy. — Onegday było posiedzenie senatu. — Dziś dana będzie na teatrze zwanym Francuzkim trajedya Hektor.

Wczoray przyiął N. Cesarz w tronowey sali sąd Cesarski, którego prezes, Baron Seguier miał do niego mowę. Potem przyiął J. C. K. Mość deputacyą od kollegium wyborczego Rzymskiego; prezes tey deputacyi, P. Manoni, miał do Cesarza mowę. Nakoniec wprowadzone zostało kollegium municypalne Paryzkie. Nowy Prefekt departamentu Sekwany P. Chabrol miał mowę. J. C. K. Mość okazał swoie ukontentowanie z wszystkich trzech tych mow.

Dziś odprawił J. C. K. Mość dwie administracyyne rady. Z rana zaraz odwiedził wystawienie dzieł kunsztu. Był to właśnie dzień, w którym publiczność miała przystęp do tey sali. Chciano uczynić rozporządzenie, aby tylko sam Monarcha z swoim orszakiem znaydował się; ale J. C. K. Mość przeciwny dał rozkaz i przechodził przez salę i galerye wśrod tłumu ludu.

D. 27 była na placu Karuzel wielka parada woyskowa, która pomimo tęgiego zimna trzy godziny trwała. Przed mszą ieszcze oglądał J. C. K. Mość woyska, których pod bronią było 35 do 40,000 piechoty tak z gwardyi, iako i osady, i znaczna liczba jazdy. Gdy J. C. K. Mość przechodził około Paryzkiego pułku, okazał swoie nieukontentowanie tey części, która w dniu 23 Października postąpiła przeciw swem obowiązkom. Słowa Cesarza wielkie sprawiły wrażenie; widziano, iż wiele officerow i podofficerow łzy roniło.

— D. 29. —

W dniu nowego roku przyymą NN.

Cesarstwo podług zwyczaiu życzenia od Xiążąt, władz kraiowych i dworu. Wtym dniu ustanie żałoba za Xcia Klemensa, byłego Elektora Trewirskiego.

J. C. K. Mość raczył podpisać umowę małżeńską P. Montlicault, jeneralnego intendenta domu Cesarzowey Jozefy, z Panną takiegoż nazwiska. Dziś miał J. C. K. Mość od 8 do 12tey radę skarbową, potem poiechał na polowanie do lasku Wersalskiego.

Mowią powszechnie, iż Cesarz wkrotce ztąd wyiedzie, ale niewiadomo czy do Hiszpanii czy do Niemiec.

N. Cesarz rozkazał przez Strazburg i Wesel posłać wiele artyleryi do Niemiec. Dla pomnożenia sprzężaiow do tey artyleryi wybranych będzie 30,000 koni, do których każdy pocztmistrz dostawi 3 lub 4.

Pod czas ostatniey parady woyskowey postrzegł Cesarz i poznał iednego z inwalidow, który naypierwszą kampanią z nim odbył. Kazał mu się zbliżyć, rozmawiał z nim, wziął go za rękę i rozkazał mu dać znaczny podarunek.

Monitor ogłosił następuiący list do N. Cesarza i Krola od Jenerała Avril, dowódcy 4tey brygady narodowey gwardyi pierwszego wezwania, z Hamburga pod d. 16 Grudnia 1812:

"Nayiaśnieyszy Panie! Nayuniżensi i naywiernieysi poddani W. C. K. Mci 50tey, 51, 52, 53 i 54tey kohorty, ktorzy składaią 4tą brygadę narodowey gwardyi pierwszego wezwania, proszą naypokorniey W. C. K. Mci, abyś pozwolił im nayłaskawiey dzielić niebezpieczeństwa i sławę z wielkiem woyskiem i raczył ich w 11tym korpusie umieścić. Pełni zapału i przychylności do swego Monarchy, niema pomiędzy niemi żadnego, Nayiaśnieyszy Panie, któryby nie był gotowy wylać ostatnią krwi kroplę za osobę W. C. K. Mci. Racz W. C. K. Mość dopełnić ich życzeń, a oni ubiegać się będą w sławie i nieustraszonności z linnowemi woyskami, które W. C. K. Mość ustawicznie do zwycięstwa prowadzą, &c.,,

Podobnež adressy umieścił Monitor od 7twszey kohorty w Bruxelli, od 07mey w Diepie, od kohort Turyńskich i 13tey w Hawrze.

Wyrok Cesarski pod d. 24 Grudnia stanowi, iż kapitan liniowego okrętu Montfort w Tulonie wymazany bydź ma z pocztu marynarzow.

Lord Paget dowodca pierwszey dywizyi Angielskiego woyska, który w Hiszpanii w niewolą zabrany został, przeiechał przez Mont-de Marsan, wewnątrz państwa.

Z Barcellony d. 9 Grudnia.

Wypis z listu Jenerała Decaen naczelnego wodza woyska Francuzkiego w Katalonii do Ministra woyny.

" Stosownie do rozkazu JW. Pana udałem się d. 23 Listopada o 3 po południu w drogę z dywizyą z 4300 ludzi z brygady Experta i Devaux, dla oswobodzenia zamku S. Filipa na gorze Balaguer, który był opasany i obłężeniem zagrożony. Rozkazałem tegoż wieczora brygadzie Experta w St. Vincent, a brygadzie devaux w Palleia stanąć. D. 25 zbliżyliśmy się z osady Tarragony; dowiedziałem się oraz, iż zamek na gorze Balaguer od woyska osady Tortosy, iak JW. Pan spodziewałeś się, oswobodzony został. D. 26 o 4tey z rana ruszyła dywizya z swego stanowiska i zatrzymała się trzy godziny przed Tarragoną. Zostawiłem w tey twierdzy 45 chorych i osłabłych ludzi. D. 27 udałem się do zamku na gorze Balaguer, i znalazłem go w bardzo dobrem stanie. D. 28 udałem się do Reuss, ale zostawiłem brygadę Devaux w Cambrils, dla zasłonienia przybydź maiącego z Tortosy konwoiu.,,

DODATEK
DO Nru 5.
GAZETY KRAKOWSKIEY

Z KRAKOWA DNIA 17. STYCZNIA 1813 Roku W NIEDZIELĘ

JW. Marszałek pospolitego ruszenia Departamentu Krakowskiego, chcąc ułatwić Obywatelom ubranie Jezdzcow do pospolitego ruszenia przybywać maiących, zawarł ugody z Mayſtrami, mocą których zobowiązali się Ciż za gotowe pieniądze w każdym czasie, i w ilości przez Obywateli żądaney doſtawić naſtępuiących Rekwizytow:

a) Mayſter kunsztu Krawieckiego Krömer, w Krakowie w rynku na rogu Sgo Jana ulicy mieszkaiący, doſtarczy w dobrych gatunkach sukna, których probki opieczętowane u JW. Marszałka zoſtawił:

1) Kurtek z sukna granatowego z wszyſtkiemi potrzebami sztukę po złp. 18 —
2) Raytuzow szarych sukiennych ze skorą poszytych . . — 21. —
3) Kamizelek sukiennych białych z rękawami bez podszywki — 7. —
4) Płaszczow sukiennych białych podszytych płotnem . . — 22. —
5) Mantelzakow podszytych płotnem . . . . — 2. 15.
6) Chalsztukow sukiennych czarnych z oblamką skorzaną i sprzęczką . . . — 1. —

b) Mayſter kunsztu Rymarskiego Buliński, na ulicy Floryańskiey na rogu pod Nrem 503 zamieszkały, doſtarczy, Terlic z uzdzienicami Węgierskiemi, żelaziwem, nadgłowkami i wszyſtkiemi potrzebami, iakie dla Jezdźcow Departamentowych dawane były, temblakow do pałaszy, tuleiek, rzemieniow do lanc, musztukow, ſtrzemion, czaprakow, ładownic, oraz pendentow z klamrami mosiężnemi i wszelkiemi przynależytościami na iednego Jezdzca biorąc za ogółem złp. - . 81.

c) Mayſter kunsztu Kuśmierskiego Plebankiewicz przy ulicy Grodzkiey pod Nrem 37 mieszkaiący doſtarczy czapek po złp. . . . . 6.

Każdy więc Obywatel potrzebuiący wyszczególnionych rekwizytow, ieżeli upatruie dla siebie w umowach tych dogodność, wproſt do pomienionych Mayſtrow udać się zechce. W Krakowie d. 15 Stycznia 1813.

Wodzicki, Prefekt.
Wroński, S. J.

Z Warszawy d. 9 Stycznia.

Żołnierze! W odezwie którą dziś do waszey podaię wiadomości, niosę wam naychlubnieyszą, iedyną Polskich rycerzy prawdziwie godną nagrodę, głos wdzięczney Oyczyzny za zapewnioną na zawsze krwią waszą, Imienia Polakow sławę.

Otworzy się ieszcze mężtwu waszemu pożądana do nabycia nowych w boiu zasług, pora. Lecz nim przyiazne losow Oyczyzny koleie, zwycięzkiemi wam się znowu pozwolą wieńczyć Wawrzyny, cieszcie się, że duch, który Was wśród

walk i niebespieczeństw ożywia, iest duchem całego Narodu. W krotce Bracia wasi, powołani do świętego obowiązku stawienia się na obronę Polskiey Ziemi, ubiegać się będą o zaszczyt, dzielenia z wami woiennych trudow, i zasłonięnia wzrastaiących na nowo waszych zawiązek. W krotce, liczne nowych woiownikow hufce, obok waszych umieszczone Szeregow, ochoczo w Wasze wstępuiąc ślady, dowiodą, że nie powierzchowność, ani iednostayność stroiu, lecz święta miłość Oyczyzny, i odziedziczona od przodkow waleczność, zrownały Polskiego Zołnierza z niezwyciężonemi pierwszego w świecie Woyska rotami.

Będziecie zapewne umieli cenić tak szanowny Braci waszych i współobywatelų zapał, a wspieraiąc doświadczeniem waszem pierwsze ich w polu sławy kroki, raz ieszcze okażecie światu, że iak Polak dla Oyczyzny się rodzi, tak zawsze dla niey umierać iest gotow.

Jenerał Kommenderuiący Naczelnie 5tym Korpusem,
(Pod.) *Józef Xże Poniatowski.*

Z Drezna d. 1 Stycznia.

Cały dwor pokazał się dziś w gali, NN. Królestwo i Xiążęta krwi Królewskiey raczyli przyiąć życzenia nowego roku od ciała dyplomatycznego, Ministrow Królewskich, kawalerow i dam. W południe był familiyny obiad, a w wieczor pokoie.

Dowodca korpusu Saskiego przy wielkiem woysku, Jenerał Thielmann, ziechał tu z kilkoma officerami.

Z Londynu d. 19 Grudnia.

Wczoray po południu o 3ciey Jenerał porucznik, adjutant Imperatora Rossyyskiego i pełnomocny i nadzwyczayny poseł przy Królu Jmć Angielskim, stawiony był przed Xciem Rejentem i oddał mu listy wierzytelne. Potem była u Xcia prywatna rada, na którey wszyscy znaydowali się ministrowie.

Przybyły z St. Ander okręt przywiozł rządowi listy od Admirała Popham. Mowią, iż Jenerał Caffarelli, który po Marmoncie obiął dowodztwo nad woyskiem przeciw Portugalii działaiącem, powraca z całem tem woyskiem do Francyi. Gdy to poruszenie porownamy z zdarzeniami, które o 2500 mil zaszły, tedy politycy znaydą czem zatrudnić swoią ciekawość (*).

Spekulanci Londyńscy utrzymywali po dwadzieścia razy, iż Napoleon nie żyie. Teraz powiadaią, iż dwoch officerow przybyło do Paryża z listami do Ministra woyny, którzy rozgłosili wiadomość o śmierci Napoleona; lecz skutkiem ich powieści bydź miało, że oba do więzienia wtrąconemi zostali.

Posiedzenie izby wyższey d. 18 Grudnia.

Z porządku dziennego przypadało naradzenię względem poselstwa Xcia Rejenta o uchwalenie wsparcia dla Moskwy.

Hrabia Liwerpool zabrał głos w celu proponowania adressu na poselstwo Xcia Rejenta. Lecz nim przystąpił do tego przedmiotu, osądził za potrzebne sciągnąc uwagę izby na okoliczności, które do tego kroku dały powod, i przypomnieć zda-

(*) *Nie tylko nie cofniono z Hiszpanii żadnych woysk, ale nadto 20,000 nowego woyska, 6000 koni i 600 wozow, które znaydowały się w 11tey i 20tey woyskowey dywizyi, odebrały rozkaz udania się do Hiszpanii, dla zmocnienia woysk Portugalskiego, środkowego i południowey Hiszpanii. Dziesięć millionow pieniędzy posłanych tamże zostało dla zapłacenia woysku żołdu. Jeżeli wierzycie zdarzeniom, które podług petersburskiey gazety, o 2500 mil od was zaszły, tedy bardzo się mylicie.* Przypisek Monitora.

rzenia, których mało spodziewało się ludzi, a które na ſtan Europy ważny wpływ maią. Francya zrobiła przeciw Rossyi wysilenie, iakiego ieszcze przeciw żadnemu mocarſtwu nie uczyniła. Cesarz wszedł do Rossyi w 360,000 woyska, w którem znaydowało się 60,000 jazdy, w chwili, kiedy Rossyyskie woysko dla wielu okoliczności, a mianowicie spoźnionego z Turkiem pokoiu, daleko było mnieysze. Nie ma przykładu w teraźnieyszych woynach tak wielkiey i wspaniałey ofiary, iaką ieſt spalenie Moskwy, ażeby nieprzyiaciel nie znalazł tam ſtanowiſka lub nie ſtała się dla niego mieyscem oręża. Ofiary te nie kończą się na samem mieście Moskwy; 1000 wsi zoſtało procz tego za zbliżeniem się nieprzyiaciela zniszczonych. W wszyſtkich wtargnieniach Francuzow lud nie był niczem; lecz w Rossyi do wszyſtkiego należał. Przy tylu ofiarach i w takiey woynie oczewiſtą ieſt rzeczą, iż wiele osob przywiedzionych zoſtało do nędzy. Dla ulżenia poniekąd tey nędzy ucieczono się do szlachetności Anglikow, do którey nawet pobudzaią nas względy na okoliczności. Dla czegoż Francya napadła Rossyą? Ponieważ Rossya nie przyſtąpiła do lądowego ſyſtemaiu, ponieważ nie chciała dopuścić, aby płody Angielskie z iey portow były wyłączone. W. Brytaniia ieſt więc przez Rossyą napaſtowana; iakoż zaſtanowiwszy się nad tem pytaniem w kupieckim tylko względzie, naywiększe pożytki wyniknęły dla naszego handlu z zwycięztw Rossyyskich. Nie przesadzę gdy powiem, iż pozyskaliśmy pokup 36 mill. mieszkańcow. Wielki interess, który łączy się z naszemi osadami, ma iuż tę korzyść, iż podniosła się cena osadniczych płodow, a przemysłowem naszem towarom otworzył się nowy odbyt. Wszyſtkie odnogi naszego handlu ożywione zoſtały pomyślnością oręża Rossyyskiego. Ale wracaiąc się do pytania, o które rzecz idzie, nie ieſtże ważną rzeczą okazać przynaymniey skłonność, iż chcemy ulżyć nędzy Rossyyskiemu ludowi, dla utwierdzenia przez to iedności pomiędzy obiema ludami? Połączenie Rossyi i W. Brytanii iednoczy wzaiemne ich interessa, rownie iak całey Europy. Francuzi przez swoie okrucieńſtwo (**) przy wtargnieniu do Rossyi, burząc święte gmachy, wzbudzili pomiędzy żyiącemi Rossyanami nieuſtaiącą nienawiść. Hrabia Liwerpool proponuiac powyższy adress, wniosł ażeby dla wsparcia zniszczonych Rossyanow uchwalić 200,000 f. szt.

(**) *Potrzeba przynaymniey do rzeczy mowić. Gazeta Petersburska mowi, że to Francuzi spalili Moskwę i 1000 znayduiących się na drodze wsi; tak twierdząc, słusznie zarzuca Francuzom okrucieńſtwo i barbarzyńſtwo; lecz wy inaczey w swoim poselſtwie utrzymuiecie. Powiadacie, że to sami Rossyanie spalili Moskwę i na drodze będące wsie; iakież więc większe okrucieńſtwo pozoſtało Francuzom do popełnienia? Swięte budynki nie byłyż częścią miaſt i wsi, które tak sami mowicie, Rossyanie spalili? Stratę, którą sobie Rossya zrządziła przez spuſtoszenie własnego kraiu, rachować naymniey można 3000 millionow. Anglia da iey na to 5 millionow.*

Przypisek Monitora.

DONIESIENIA.

Obwieszczenie, którym się do publiczney wiadomości podaie, że dnia 17 Stycznia r. b. o godzinie 1wszey po południu w mieście Powiatowem Jędrzeiowie pod Nr. 68 iako w Kancellaryi podpisanego odbywać się będzie licytacya, mocą którey intrata tegoroczna Dobr Oxy W. Wąsowicza Dziedzicznych, na zaspokoienie Rady Gospodar-

czey Pułku 14go jazdy, kosztem W. Karola Grabkowskiego i na niebezpieczeństwo tegoż Arty. 744 Kodexu Sądowego przepisane, w roczną dzierzawę wypuszczoną zostanie. Każdy zatem Pretendent zaopatrzywszy się w Wadium 443 złp. wynoszące, terminu i mieysca pilnować winien, gdzie każdego czasu o wszelkich dochodach w pomienionych Dobrach intratę składaiących przekonać się może. — Datt. w Jędrzeiowie dnia 2go Stycznia 1813 Roku.

Jgnacy Rzuchowski, Kom. Pow. Jędrz. Dep. Kak.

Ponieważ dla zaszłey prawney oppozycyi licytacya win starych w butelkach i w beczkach pod Nrem 256 tu w Krakowie znayduiących się w dniu 20 Grudnia 812 do skutku nie doszła, przeto ninieyszemi podpisany uwiadomia, iż po zniesieniu przez Wysoki Trybunał C. P. Jn. D. K. teyże oppozycyi wina wyrzeczone oraz lagier winny stary w dniu 24 Stycznia r. b. o godzinie 3ciey po południu pod tymże iak wzwyż Numerem naywięcey daiącemu publicznie sprzedany zostanie. — Każdy zatem takowe sobie zakupić życzący w dniu i mieyscu pomienionem stawić się zechce. —— Dan w Krakowie dnia 12go Stycznia 1813 Roku.

Jan Kanty Kowalski, K. T. C. P. I. D. K.

Prefekt Departamentu Krakowskiego podaie do publiczney wiadomości, iż JP. Steinkeller i Ebstein deklaracyą złożyli, iż za Obywateli Departamentu Krakowskiego do Warszawy odstawią Produkta w cenie następuiącey. — Pszenicy korzec po złp. 17. — Mąki pszenney Cetn. wagi Francuz. po złp. 18. — Mąki żytney Cetn. wagi Franc. po złp. 13 gr. 15. — Grochu korz. po złp. 17. — Wodki garniec po złp. 4. — Owsa korzec po złp. 7 gr. 15. — Siana Cetnar wagi Franc. po złp. 5. — Słomy Cetnar wagi Franc. po złp. 3. — Mięsa Cetnar wagi Franc. po złp. 50. — Ktoby więc z tey deklaracyi z Kontrybuentow maiacych Produkta do Warszawy dostawić, chciał korzystać, może się udać do nich dla zawarcia ugody zastrzegłszy sobie bezpieczeństwo od zawodu, Prefekt bowiem nie Liwerantow, ale Obywateli do legitymowania się w terminie z odstawy, przynaglać będzie. — W Krakowie d. 13 Stycznia 1813.

Wodzicki, Prefekt.

Wodzicki, Prefekt.

Prefekt Departamentu Krakowskiego uwiadomiony, iż powtorny termin licytacyi w zamiarze sprzedania Domu przy ulicy Szczepańskiey w Krakowie pod liczbą popisową 361 położonego, a do funduszu Proboszcza Kościoła S. Szczepana należącego Dziennikiem Departamentowym Nr. 28 Stronnicy 308 w dniu 21 Grudnia r. z. ogłoszony, dla niestawienia się chęć kupienia maiących stał się bezskutecznym; wyznacza ninieyszym trzeci termin teyże licytacyi na dzień 8 miesiąca Lutego r. b. przed W. Radcą Prefektury Linowskim w Biorach Prefekta od ceny pierwszego wywołania w kwocie 5009 złp. oznaczoney, odbywać się maiącey. — Każdy więc życzący sobie nabycia rzeczonego domu Proboszczowskiego, winien iest stawić się w terminie powyżey wymienionym, opatrzony w Vadium dziesiątey części szacunku odpowiedaiące, które w gotowiznie złożyć obowiązanym będzie. — Inne warunki przy Akcie licytacyi będą oznaymionemi stosownie do których nowy Nabywca po zatwierdzeniu Aktu licytacyi do zawarcia Kontraktu przed Notaryuszem publicznym za poprzedzaiącym do Kassy Prefekturalney wniesieniem wylicytowaney summy upoważnionym zostanie. W Krakowie dnia 13go Stycznia 1813.

(Pod.) *Wodzicki, Prefekt.*
Wronski, S. J.

Ponieważ dla weszłey oppozycyi Propinacya wieyska i mieyska oraz Browar w Dobrach Zarki w dniu 8mym Grudnia r. z. w roczną aredowną dzierżawę puszczonemi nie zostały, teraz zaś pomienioną oppozycyą Wysoki Trybunał tuteyszy za nieważną uznał, uwiadomia się przeto chęć zalicytowania wyrzeczonych effektow maiących, iż nowa tychże Prowentow licytacya dnia 2go Lutego r. b. o godz. 3ciey po południu w mieście Zarkach odbędzie się, na którey każdy z licytantow 1400 złp. iako Wadium przed licytacyą złoży i o warunkach się teyże dowie. Donosi się także, iż w zwyż wyrażonem dniu i mieyscu 300 siąg drzewa sosnowego (z których każdy w szerz i wzdłuż 3 łokcie zawieraiący po złp. 2 oszacowany) częściami lub ogołem podług chęci Licytantow publicznie sprzedane zostaną. — Dan w Krakowie dnia 12go Stycznia 1813.

Jan Kanty Kowalski, K. T. C. P. J. D. K.